

Til

Børne- og Ungdomsudvalget

12-01-2016

Sagsnr.
2016-0008308

Dokumentnr.
2016-0008308-1

Sagsbehandler
Asger Hermansen

Politiken og brev fra MBUL til Viborg Kommune om konvertering af understøttende undervisning til to-voksenordning

Dagbladet Politiken bragte den 5. januar 2016 en artikel om, at flere kommuner, herunder Viborg Kommune, ønsker at reducere i elevernes undervisningstid. I artiklen omtales et svar fra ministeren for Børn, Undervisning og Ligestilling, hvoraf det ifølge artiklen fremgår, at kommunalbestyrelsen kan godkende, at næsten alle ressourcer, der ellers ville gå til understøttende undervisning, flyttes over til undervisning i fagene, så den understøttende undervisning kortes ned til en enkelt time om ugen.

Børne- og Ungdomsforvaltningen har modtaget kopi af ministerens svar til Viborg Kommune. Det er forvaltningens vurdering, at ministerens svar er i overensstemmelse med den vejledning, som ministeriet har givet på området og med Folketingets bemærkninger til loven.. Ministeren anvender således tidligere anvendte eksempler på tilfælde, hvor bestemmelsen kan finde anvendelse:

”Som eksempel kan nævnes, at der kan være tale om en klasse med særlige trivselsproblemer, hvilket fx kan hænge sammen med store problemer med mobning, eller at klassen er sammenbragt. Et andet eksempel kan være, hvis en eller flere enkelte elever befinder sig i en vanskelig situation, der har betydning for hele klassen. Det kan fx være tilfældet, hvis der er store problemer med uro i klassen, som har baggrund i sociale og emotionelle problemer, ADHD eller lignende blandt enkelte elever i klassen.”

I sit svar forholder ministeren sig også til en eventuel ansøgning om forsøg med kortere skoledage. Her oplyser ministeren, at hun bl.a. vil være optaget af, hvordan frigivne ressourcer fra et lavere timetal vil blive anvendt til gavn for eleverne, og om eleverne fortsat får en undervisning, der opfylder kravene i folkeskoleloven til bl.a. fagrække og mål for fagene.

Forvaltningen vedlægger her til udvalgets orientering brevet fra ministeren til Viborg Kommune.

Når ministeriets svar på Frederiksberg Kommunes ansøgning om dispensation til forsøg med kortere skoledag foreligger, vil BUU blive orienteret herom.

Faglig Kvalitet og Indhold

Gyldenløvesgade 15
1600 København V

E-mail
CEIG@buf.kk.dk

EAN nummer
5798009371201

Jens Rohde (V), Lone Langballe (DF) og Stine Damborg (K)
Viborg Byråd
stdp@viborg.dk

Ministeriet for Børn,
Undervisning og Ligestilling
Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5547
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk

Kære Stine Damborg, Lone Langballe og Jens Rohde

02-11-15

Tak for jeres henvendelse fra den 22. oktober 2015 om Viborg Kommunes tilrettelæggelse af skoledagene.

Jeg er først og fremmest glad for at høre, at I oplever, at der er mange positive elementer i folkeskolereformen.

Folkeskoleloven er en såkaldt rammelov, der udstikker nogle rammer for folkeskolernes drift og undervisning, som det er op til den enkelte kommune og skole at udfylde efter lokale prioriteringer, ønsker og behov.

Folkeskoleloven indeholder bl.a. regler om, hvor mange timer eleverne skal undervises i løbet af et helt skoleår, og om hvilke læringsmål eleverne skal nå. Der er derimod ikke fastsat regler om, hvor mange skoledage der skal være i løbet af skoleåret, eller hvor lange de enkelte skoledage skal være.

Kommunerne og den enkelte skole har inden for lovens rammer en væsentlig frihed til at tilrettelægge undervisningen, herunder skoledagens længde, med udgangspunkt i de konkrete elevers forudsætninger og behov.

Med folkeskolereformen er der kommet endnu flere muligheder for at variere skoledagen for alle elever.

Den ekstra tid til understøttende undervisning skal bl.a. med varierede tilgange til undervisningen bidrage til undervisningsdifferentiering, der kan løfte både de fagligt svage og fagligt stærke elever. I den understøttende undervisning kan skolen bl.a. arbejde med at styrke elevernes læringsparathed, sociale kompetencer, alsidige udvikling, motivation og trivsel. Tiden kan fx bruges på aktiviteter, der kobler teori og praksis.

Med den åbne skole er der i øvrigt skabt bedre muligheder for, at skolerne via partnerskaber med det lokale foreningsliv m.v. kan skabe en mere varieret undervisning.

Folkeskoleforligskredsens intention med reglerne om undervisningstidens samlede længde var og er, at en skoledag normalt varer fra kl. 8.00-14.00 for de mindste elever, ca. kl. 8.00-14.30 for de mellemste elever og kl. 8.00-15.00 for de ældste elever. Der er dog kun et egentligt lovkrav om, at undervisningen skal foregå mellem cirka kl. 8.00 og 16.00, medmindre der er tale om særlige arrangementer.

§ 16 b – mulighed for at afkorte skoledagen

I forbindelse med folkeskolereformen blev der indført en ny bestemmelse i folkeskolelovens § 16 b, hvorefter kommunalbestyrelsen, for så vidt angår den understøttende undervisning, kan godkende at fravige reglerne om en mindste varighed af undervisningstiden. Denne mulighed for fravigelse har til hensigt at understøtte elevernes faglige udvikling og give mulighed for større undervisningsdifferentiering for bestemte klasser ved hjælp af ekstra personale i klassen.

Muligheden kan anvendes generelt for klasser i indskoling og for klasser på mellemtrin og udskoling med helt særlige behov. Man vil lokalt kunne beslutte at benytte muligheden, hvis det vurderes at være den rigtige løsning for at sikre klassens trivsel og faglige udvikling.

Kommunalbestyrelsen kan altså vælge at godkende en nedsættelse af tiden til understøttende undervisning med henblik på yderligere faglig støtte og undervisningsdifferentiering for bestemte klasser ved hjælp af ekstra personale i klassen. Bestemmelsen giver dermed kommunerne frihed til at flytte eksisterende ressourcer rundt, således at de personaleressourcer, der er afsat til understøttende undervisning, i stedet anvendes til ekstra personaleressourcer i fagundervisningen.

Der skal altid gives understøttende undervisning – men omfanget er ikke nærmere fastsat. Kommunalbestyrelsen kan derfor i princippet godkende, at næsten alle de ressourcer, der ellers ville gå til understøttende undervisning, flyttes over til undervisning i fagene. Det vil sige, at hvis der ville have været fx fem timers understøttende undervisning om ugen på et klassetrin, så kan de personaleressourcer, man ville have brugt på fire timers understøttende undervisning, overføres til flere voksne i undervisningen i fagene, og skoledagen kan afkortes tilsvarende.

Det er op til en lokal vurdering på den enkelte skole og i den enkelte kommune, om det i den konkrete situation vil være hensigtsmæssigt at nedskalere den understøttende undervisning til fordel for to voksne i klassen.

Som eksempel kan nævnes, at der kan være tale om en klasse med særlige trivselsproblemer, hvilket fx kan hænge sammen med store problemer med mobning, eller at klassen er sammenbragt. Et andet eksempel kan være, hvis en eller flere enkelte elever befinder sig i en vanskelig situation, der har betydning for hele klassen. Det kan fx være tilfældet, hvis der er store problemer med uro i klassen, som har baggrund i sociale og emotionelle problemer, ADHD eller lignende blandt enkelte elever i klassen.

Det er skolelederen, der ansøger kommunalbestyrelsen om godkendelse, og der skal forinden indhentes en udtalelse fra skolebestyrelsen på den pågældende skole. Godkendelse kan gives i op til 1 skoleår ad gangen. Det sikrer, at der løbende foretages en vurdering af, om nedsat undervisningstid og flere voksne i klassen fortsat er den rigtige løsning for den pågældende klasse.

Kommunalbestyrelsen kan selv foretage hver enkelt godkendelse, men den kan også vælge at delegerer denne kompetence til forvaltningen eller til den enkelte skole (skolelederen eller skolebestyrelsen).

Ifølge de oplysninger ministeriet er i besiddelse af, har Viborg Kommuneskole ikke anvendt muligheden for at nedskalere tiden til understøttende undervisning i skoleåret 2014/15 på normalområdet, og kommunen har kun anvendt muligheden på én skole på specialområdet.

Understøttende undervisning

Kommunerne har også stor frihed i forhold til, hvordan de ønsker at tilrettelægge den understøttende undervisning.

Der er ikke fastsat minimumstimetal for den understøttende undervisning, sådan som der er til undervisning i fagene. Tiden til understøttende undervisning er den tid, der er tilbage af den samlede undervisningstid, når tiden til undervisning i fagene og pauser i løbet af dagen er brugt.

Det står kommunerne frit for at konvertere tid til understøttende undervisning til mere undervisning i fagene, hvis det findes mere hensigtsmæssigt. Den understøttende undervisning kan dog ikke fuldstændig afskaffes, da det er forudsat i folkeskoleloven, at den er der, men det vil fx være tilstrækkeligt, hvis eleverne kun har én lektion om ugen – fx til evalueringssamtaler med eleverne om deres læringsmål.

Hvis I mener, at den understøttende undervisning ikke har et tilstrækkeligt fagligt indhold, står det altså kommunalbestyrelsen frit for i stedet at give eleverne undervisning i fagene.

Lektiehjælp og faglig fordybelse

Med det nye skoleår er lektiehjælp og faglig fordybelse gjort til en integreret del af den øvrige skoledag. Det kan lægges som en del af undervisningen i fagene eller i den understøttende undervisning. Der er ikke noget krav om, i hvor lang tid eleverne skal gives lektiehjælp og faglig fordybelse. Lektiehjælp og faglig fordybelse skal blot gives inden for den samlede undervisningstid som en integreret del af skoledagen.

En kommunalbestyrelse kan fx fastsætte rammer, hvorefter skolerne skal give lektiehjælp og faglig fordybelse som en naturlig opfølgning på hver enkelt lektion i (primært) de boglige fag, at lektiehjælp ikke skal lægges som en selvstændig blok i den understøttende undervisning, eller at der skal være tilstrækkeligt og relevant personale til stede.

Lektiehjælp og faglig fordybelse skal løfte alle elevers faglige niveau ved at eleverne tilbydes faglig træning, faglige udfordringer eller særlige, tilpassede turboforløb.

Lektiehjælp og faglig fordybelse skal byde på forskellige og differentierede læringsformer, fx læring gennem fysiske aktiviteter. Derudover skal eleverne have mulighed for at få hjælp til deres hjemmearbejde, og eleverne skal have mulighed for at øve sig i det, de har lært, eller fordybe sig i faglige emner.

I kan læse mere om organiseringen af lektiehjælp og faglig fordybelse i pjecen [Lektiehjælp og faglig fordybelse Nye regler, nye muligheder](#), som er vedlagt.

Forsøg

Jeg har i henhold til folkeskolelovens § 55, stk. 1, mulighed for at godkende fravigelser fra loven, undtagen kapitel 1 (om folkeskolens formål) og kapitel 4 (om det undervisende personales kvalifikationer), hvis det sker som led i forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde eller for at bevare små skoler. Der vil i så fald være tale om, at jeg godkender en kommunalbestyrelses beslutning om at fravige loven som led i et tidsbegrænset forsøg, som kommunalbestyrelsen ønsker at gennemføre.

Hvis kommunalbestyrelsen i Viborg Kommune vil afprøve andre måder at tilrettelægge undervisningen på, end folkeskolelovens ellers forholdsvis vide rammer giver mulighed for, vil jeg opfordre til, at kommunalbestyrelsen sender mig en pædagogisk begrundet ansøgning herom. Så vil jeg se på det.

I forhold til en eventuel ansøgning om forsøg med kortere skoledage vil jeg bl.a. være optaget af, hvordan frigivne ressourcer fra et lavere timetal vil blive anvendt til gavn for eleverne, og om eleverne fortsat får en un-

dervisning, der opfylder kravene i folkeskoleloven til bl.a. fagrække og mål for fagene.

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby